

Onderwerp**Plan voor de formatie van de VTH-taken****Informatie**

Datum	9 januari 2020	Overleg gepleegd met:
Behandelaar	Frans van der Veen	☐ Financieel adviseur:
Zaaknummer	1601975	☐ Personeelsconsulent:
Portefeuillehouder	Burgemeester Damsma	☐ Medewerker bestuur en juridische zaken:
Besluitvormend orgaan	Raadscommissie	☐ Communicatieadviseur:
		☐ Inkoopadviseur:
		☒ Afdeling: Ruimte
		☒ Naam medewerker: Vincent Brouwer, Menno Blaauw, Jaap Kuiper, Ruud Engelbertink, Synthia Jakobs, Ellen Wever, Nicolle Vos
		☐ Inspraak/adviesorgaan:

Aanleiding/voorgeschiedenis

Op basis van het VTH-beleidsplan 'Samen voorbereid de toekomst tegemoet' (VTH-beleidsplan) is een nulmeting uitgevoerd naar de formatie voor de uitvoering van de VTH-taken. Het rapport is in december 2018 voor een opiniërende bespreking aan de raadscommissie Algemeen Bestuur voorgelegd. Uit het rapport blijkt dat de ambities van de raad en de beschikbare formatie voor de VTH-taken niet op elkaar aansluiten. Het college heeft in het uitvoeringsprogramma "Midden in Drenthe" de opdracht op zich genomen om een plan te maken voor de formatie van de VTH-taken. Dit plan is nu uitgewerkt en kan voor een opiniërende bespreking aan de raadscommissie Algemeen Bestuur voorgelegd worden.

Voorstel**Toelichting voorstel****Beleidsplan**

De raad heeft op 4 december 2017 in het VTH-beleidsplan de ambities vastgesteld voor de uitvoering van de gemeentelijke VTH-taken. Bij de opiniërende bespreking van het beleidsplan in de commissie Algemeen Bestuur heeft de raad aangegeven inzicht te willen hebben in de formatieve consequenties die het beleidsplan voor de organisatie heeft. In plaats van een formatieplaatje gelijktijdig aan te bieden bij het beleidsplan is ervoor gekozen om na vaststelling van het beleidsplan een nulmeting uit te voeren.

Nulmeting

Voor ondersteuning bij de uitvoering van de nulmeting is bureau Berenschot gevraagd. Op basis van een door Berenschot voorgestelde systematiek is de nulmeting met input van de eigen organisatie uitgevoerd. Op basis van de resultaten van de nulmeting concludeert Berenschot op hoofdlijnen het volgende:

1. De huidige formatie is onvoldoende om het reguliere werk op het huidige niveau uit te voeren (tekort van 0,6 fte).

2. Taken worden niet op het gewenste kwaliteitsniveau uitgevoerd. De organisatie voldoet niet aan de Kwaliteitscriteria, zoals door de raad vastgesteld in de verordening Kwaliteit VTH Midden-Drenthe (15 december 2016). Ook de kwaliteit van de basisregistraties (BAG) vergt meer aandacht.
3. Er worden risico's gelopen: organisatorisch, maatschappelijk en politiek-bestuurlijk.
4. Volledig uitvoeren van de ambities betekent extra formatie van 4,9 fte en extra bijdrage aan RUD voor asbesttaken. Rekening houdend met het tekort van 0,6 fte zou er om volledig invulling te kunnen geven aan de ambities aanvullend 5,5 fte nodig zijn.

Vervolgens heeft Berenschot de volgende aanbevelingen gedaan:

1. Korte termijn: a. schuif waar mogelijk tussen de diverse werkzaamheden van medewerkers en b. stop of verminder de werkzaamheden die niet bijdragen aan de primaire werkzaamheden.
2. Middellange termijn: a. bespreek de benodigde formatie die past bij de ambities uit het beleidsplan (5,5 fte) en b. optimaliseer werkwijzen.

En aanvullend vallen uit het rapport de volgende verbeterlagen te destilleren:

- a. Investeren is noodzakelijk om kwaliteit- en efficiencyslag te kunnen maken. Denk bijvoorbeeld aan het implementeren van toezicht- en toetsprotocollen, investeren in ICT-oplossingen en bijhouden van vakkennis.
- b. Creëren van een flexibele schil. De uitvoering van de VTH-taken is sterk vraag-gestuurd. Daarnaast is er geregeld sprake van onvoorziene werkzaamheden (bijvoorbeeld het onderzoek naar breedplaatvloeren). Tevens is het (nog) niet duidelijk wat de nieuwe wetgeving gaat betekenen voor de uitvoering van de VTH-taken.
- c. De geconstateerde risico's dienen, ingeval taken niet of op een lager niveau uitgevoerd worden, zoveel mogelijk in beeld gebracht te worden.

Plan voor de formatie van de VTH-taken

In het uitvoeringsprogramma "Midden in Drenthe" heeft het college de opdracht op zich genomen om een plan te maken voor de formatie van de VTH-taken. Letterlijk is de volgende tekst opgenomen: *"De gemeenteraad heeft tijdens de vorige bestuursperiode nieuw beleid vastgesteld met ambities en prioriteiten. Een onderdeel van het besluit van de gemeenteraad is het uitvoeren van een 0-meting voor de formatie. Zodat duidelijk wordt, wat het nieuwe beleid in de huidige situatie aan extra inzet vraagt."*

Onze gemeente kent slechts in beperkte mate risico's door bijvoorbeeld bedrijven met een hoog risico. In die zin is er sprake van een beperkt risico. Tegelijk zijn er landelijke regels over een minimaal aantal medewerkers voor bepaalde taken. Aan die vereisten voldoen we op dit moment nog niet. Wanneer er dus iets gebeurt en er komt controle achteraf, zal blijken dat we niet aan landelijke regels voldoen. Ook kunnen we op dit moment niet al het werk doen wat volgens het beleid van de gemeenteraad zou moeten.

Voorlopig zetten we in op een structurele versterking van de organisatie met ongeveer 1,5 fte. Incidenteel zetten we binnen de bedrijfsvoering nog extra middelen in. Daarnaast komen we in de tweede helft van 2019 met een plan. Daarin brengen we in beeld wat we met de structurele middelen kunnen waarmaken en welk ambitieniveau haalbaar is.

We gaan gericht op zoek naar manieren om anders te werken en innovatieve oplossingen te vinden. We brengen dan opnieuw in beeld welke feitelijke en bestuurlijke risico's er dan eventueel nog resteren."

Voor het opstellen van het plan is een werkgroep geformeerd, bestaande uit medewerkers van het team Omgeving & Veiligheid. MMG Advies is gevraagd de werkgroep te ondersteunen bij het opstellen van het plan. MMG Advies is betrokken geweest bij het opstellen van het VTH-beleidsplan en kent daarmee de inhoud en totstandkoming van het VTH-beleidsplan.

Huidige uitvoeringsniveau

De structurele middelen (€ 100.000) worden in 2020 ingezet voor 1,6 fte aan extra capaciteit voor de uitvoering van de VTH-taken. Deze extra capaciteit wordt benut om in ieder geval op het uitvoeringsniveau te komen zoals dat is vereist op basis van de landelijk geldende Kwaliteitscriteria. Concreet betekent dit extra inzet op het taakveld Bouwen en Wonen, door het inzetten van een extra bouwtoezichthouder en een extra juridisch ondersteuner.

Voorts zijn er aanpassingen en efficiencyverbeteringen doorgevoerd, waarmee het door Berenschot gesignaleerde tekort op de reguliere taken (à 0,6 FTE) wordt ondervangen.

Tezamen vormt dit het huidige uitvoeringsniveau. Dit niveau is als laatste kolom opgenomen in bijlage 1 van het plan. Ten opzichte van de nulmeting betekent dit concreet dat inmiddels 2,2 fte van de destijds gecalculeerde 5,5 fte is ingevuld.

Prioriteiten beleidsplan

Aan de hand van het VTH-beleidsplan en de nulmeting hebben we een plan opgesteld, waarin scenario's zijn uitgewerkt. Voor de scenario's hebben we aansluiting gezocht bij de prioritering, zoals die in het beleidsplan is vastgelegd.

Voor de prioritering hebben we onze risicoanalyse (uit 2014) opnieuw bekeken en daar een prioriteitstelling uit afgeleid. Verder hebben we een enquête uitgevoerd onder inwoners en bedrijven over welke onderwerpen zij belangrijk vinden. Dit heeft in de eerste plaats geleid tot een overzicht van onderwerpen die zowel de gemeente als de inwoners en bedrijven een hoge prioriteit geven. Deze onderwerpen krijgen in de uitvoering structureel en continu aandacht.

Ten tweede zijn er onderwerpen met een gemiddelde prioriteit. Dit zijn onderwerpen waaraan wij zelf een gemiddelde prioriteit hebben toegekend, maar die op grond van de enquête een hoge of gemiddelde prioriteit zouden moeten hebben. Deze onderwerpen hebben een gemiddelde prioriteit gekregen. De inzet voor deze onderwerpen vindt projectmatig plaats. Niet ieder onderwerp krijgt elk jaar (dezelfde) aandacht en inzet; dat kan per jaar variëren.

Scenario's

In het plan zijn vier scenario's uitgewerkt. In die scenario's wordt duidelijk of en hoe de ambities uit het beleidsplan en de beschikbare middelen op elkaar aansluiten. Daarbij brengen we de risico's in beeld, zowel juridisch als politiek/bestuurlijk.

In het kort komen de scenario's op het volgende neer.

Scenario 1

Uitgangspunt van de opgestelde scenario's is scenario 1, waarin de ambities van het VTH beleid voor 100% worden gerealiseerd. In het VTH beleid is destijds gekozen voor structurele en continue aandacht voor alle onderwerpen met 'hoge prioriteit' en projectmatige aandacht voor alle onderwerpen met 'gemiddelde prioriteit'. Deze onderwerpen zijn in scenario 1 volledig opgenomen.

Invulling geven aan dit scenario betekent een aanvullende formatie van **3,3 fte***.

Scenario 2

Scenario 2 is een scenario waarin de ambities van het vastgestelde VTH beleid neerwaarts worden bijgesteld, door een selectie te maken van de taken die wel/niet worden uitgevoerd. In dit scenario is ervoor gekozen om alle onderwerpen met 'hoge prioriteit' uit te voeren zoals in het VTH beleid beschreven. In dit scenario wordt voorts een selectie (de helft van de onderwerpen) gemaakt van onderwerpen met 'gemiddelde prioriteit'.

Invulling geven aan dit scenario betekent een aanvullende formatie van **2,8 fte**.

Scenario 3

Scenario 3 is een scenario waarin de ambities van het vastgestelde VTH beleid verder neerwaarts worden bijgesteld, door een verdergaande selectie te maken van de taken die wel/niet worden uitgevoerd. In dit scenario is ervoor gekozen om alleen alle 'hoge prioriteit' onderwerpen uit te voeren op de manier zoals in het VTH beleid beschreven. De uitvoering van de 'gemiddelde prioriteit' onderwerpen is in dit scenario beperkt tot signaaltoezicht, de facto: een piepsysteem.

Invulling geven aan dit scenario betekent een aanvullende formatie van **2,4 fte**.

Scenario 4

Het laatste scenario betreft het scenario waarbij wordt vastgehouden aan het huidige uitvoeringsniveau. Dit betekent dat naast de vorig jaar toegekende extra structurele en incidentele middelen er geen aanvullende middelen beschikbaar gesteld worden. De extra structurele middelen worden, zoals hiervoor aangegeven, benut om in ieder geval op het uitvoeringsniveau te komen zoals dat is vereist op basis van de landelijk geldende Kwaliteitscriteria. Concreet betekent dit extra inzet (1,6 fte) op het taakveld Bouwen en Wonen, door het inzetten van een extra bouwtoezichthouder en een extra juridisch ondersteuner.

Ervan uitgaande dat inzet in de eerste plaats gepleegd wordt op onderwerpen met hoge prioriteit dan is de huidige formatie (is inclusief de extra 1,6 fte) onvoldoende om uitvoering te geven aan de onderwerpen met een hoge prioriteit. Voor de onderwerpen met een gemiddelde prioriteit is binnen de huidige formatie geen ruimte om daar actief aandacht aan te besteden.

*: de functies voor het uitvoeren van de VTH-taken worden verschillend gewaardeerd (schaal 8, 9 en 10). Gelet op de huidige arbeidsmarkt wordt uitgegaan van schaal 9. De salariskosten voor schaal 9 bedragen maximaal (trede 11) € 72.890.

De onderwerpen met een hoge prioriteit zijn in alle scenario's volledig opgenomen, omdat bij het opstellen en vaststellen bleek dat politiek/bestuur, inwoners en bedrijven deze onderwerpen heel belangrijk vinden.

In de scenario's is geen rekening gehouden met de door Berenschot voorgestelde flexibele schil. Nieuwe onderwerpen/taken die niet in het VTH-beleid zijn benoemd, zoals ondermijning, vitale vakantieparken en de implementatie van de Omgevingswet zijn niet in de scenario's meegenomen, maar vereisen in principe wel extra ruimte.

De scenario's zijn eerst en vooral bedoeld als hulpmiddel voor uw gesprek in de raadscommissie. Dat betekent dat u de scenario's ook kunt aanpassen of aanvullen met extra varianten.

Risico's

Zoals in het beleidsplan al is benadrukt, kunnen we niet alles (tegelijk) en moeten we dus prioriteiten stellen. Oftewel, er moeten keuzes gemaakt worden. Daarbij wordt gekeken naar de ernst van de risico's voor onze omgeving. Op basis hiervan zijn prioriteiten gesteld en wordt de beschikbare capaciteit ingezet op gebieden waar de risico's en negatieve effecten het grootst zijn.

Op basis van praktijkervaringen kan gesteld worden dat bij verminderd toezicht het naleefgedrag afneemt. Als er niet gecontroleerd wordt, is men minder snel geneigd tot naleving van regels. Dit leidt logischerwijs tot grotere risico's, zonder dat dit direct in concrete cijfers uitgedrukt kan worden. Ter illustratie: een organisator van een evenement zal bijvoorbeeld minder snel geneigd zijn om zich aan geluidsnormen te houden als daar niet op gecontroleerd wordt. Het risico op geluidsoverlast en daarmee klachten wordt wel groter.

Dit effect kan op ieder onderwerp geprojecteerd worden. Onvoldoende toezicht en handhaving kan al snel tot afnemende legitimiteit van het gemeentebestuur leiden. Dit versterkt gevoelens van gedogen, willekeur, onbetrouwbaarheid en rechtsongelijkheid over het gemeentelijk optreden bij inwoners en bedrijven.

Alternatieven

Er zijn diverse alternatieven te bedenken voor het plan. Dit plan sluit goed aan bij de ambities en prioriteiten, zoals die door de gemeenteraad in het VTH-beleidsplan zijn vastgelegd.

Randvoorwaarden

Er is geen sprake van randvoorwaarden.

Risico's

Het voorstel bevat geen risico's.

Financiële gevolgen

De financiële gevolgen zijn hierboven per scenario weergegeven.

Personele gevolgen

Er zijn geen personele gevolgen.

Duurzaamheid

Er is geen relatie met het Duurzaamheidsprogramma 2015-2018.

Publicatieniveau

Het voorstel is openbaar.

Overig

N.v.t.

Vervolgprocedure/communicatie

Het rapport plan wordt op 12 februari 2020 voor een opiniërende bespreking aan de commissie Algemeen Bestuur voorgelegd.

De scenario's worden voorafgaand aan de opiniërende behandeling in de raadscommissie door de ambtelijke organisatie samen met MMG Advies toegelicht.

Bijlagen

Het voorstel bevat de volgende bijlagen:

- Plan formatie voor de VTH-taken
- Begeleidende brief raadscommissie Algemeen Bestuur
- Rapportage nulmeting Berenschot
- VTH-beleidsplan